

Helgeland Kraft AS – tillatelse til planendring ved utbygging av Vassenden kraftverk i Leirfjord kommune i Nordland

III Olje- og energidepartementets bemerkninger

1 Bakgrunn

HK fikk konsesjon ved kgl. res. 7.11.2014 til bygging av Vassenden kraftverk. Det konsesjonsgitte utbyggingsalternativet forutsatte deponering av tunnelmasser på dypt vann i Hansfinnvatn.

Ved vedtak av 22.02.2017 godkjente NVE detaljplan for utbyggingen, som ble stadfestet etter klagebehandling av Olje- og energidepartementet 19.10.17.

Grunnet tekniske utfordringer ved dypvannsdeponiet søkte HK Fylkesmannen i Nordland (FM) om utslippstillatelse til deponering av masse på grunt vann i Hansfinnvatn. Søknaden ble godkjent av FM med vilkår.

HK søkte den 10.9.2017 om tillatelse for å etablere et areal for midlertidig lagring av masser på land (utenfor resipient). HK begrunnet den nye søknaden med svært strenge utslippskrav i utslippstillatelsen fra FM for deponering på grunt vann i Hansfinnvatnet. NVE godkjente søknaden om midlertidig lagring av masse på land den 17.10.2017 under følgende forutsetninger:

- Unngår inngrep i strandsonen
- Begrenser arealbruken til et minimum
- Før det utvidede arealet tas i bruk skal bruken konkretiseres/begrunnes
- Utvidet arealbruk er midlertidig
- Vekstmasser skaves av, rankes opp og legges tilbake ved avslutning av anlegget

Det ble også stilt krav om etablering av tiltak som tippvoller og duk som bidrar til å redusere avrenning fra deponiet.

2 Om planendringen

HK søkte den 8.1.2018 om «endring av vilkår i konsesjon om deponering i Hansfinnvatn, og samtidig gjøre det midlertidige arealet for lagring av tunnelmasser på land permanent». Søknaden er utarbeidet av Sweco Norge AS, som også har vurdert tiltakets konsekvenser for fagtemaene naturmangfold, landskap/friluftsliv og reindrift.

HK begrunner søknaden om permanent landdeponi med at det totale arealinngrepet ved slik løsning vil bli mindre. Med landdeponi vil det ikke lenger være behov for å deponere masser i Hansfinnvatn, og resipienten vil slik sett bli spart for utslipp. Det permanente landdeponiet vil omfatte samme areal som i dag er godkjent for midlertid mellomlagring av tunnelmasser (ca. 32 000 m³). Nye områder vil ikke bli berørt av den omsøkte løsningen. Skisser over dagens situasjon og omsøkt situasjon fremgår av innstillingen.

NVE anbefaler i innstillingen av 12. oktober 2018 at HK gis tillatelse til permanent massedeponi på land ved Hansfinnvatnet i samsvar med søknaden.

Departementet vil presisere at forutsetningen i den kgl. res. om deponering av tunnelmasser på dypt vann i Hansfinnvatn ikke er tatt inn i selve konsesjonsvilkårene. Etter departementets vurdering innebærer søknaden en planendring av det konsesjonsgitte utbyggingsalternativet.

3 Vurderingsgrunnlag

I departementets vurdering av om konsesjon skal gis til planendringen etter vassdragslovgivningen, må fordelene og ulempene ved det omsøkte tiltaket veies opp mot hverandre. Skader og ulemper for både allmenne og private interesser skal hensyntas.

Bevaring av naturmangfoldet inngår i skjønnsutøvelsen ved saksbehandlingen etter vassdragslovgivningen. Det innebærer at miljøkonsekvensene ved planendringen må vurderes i et helhetlig og langsiktig perspektiv, der de samfunnsøkonomiske fordelene ved tiltaket avveies mot ulempene, herunder forringelsen eller tapet i naturmangfoldet.

Bestemmelsen i naturmangfoldloven § 8 og prinsippene i samme lov §§ 9-12 legges til grunn som retningslinjer for vedtak etter vassdragslovgivningen. Det vises i den sammenheng til forvaltningsmålene om naturtyper, økosystemer og arter i naturmangfoldloven §§ 4 og 5. Disse forvaltningsmålene blir iaktatt ved departementets behandling etter vassdragslovgivningen.

I tråd med naturmangfoldloven (nml.) § 8 første ledd om kunnskapsgrunnlaget, bygger departementets vurdering og tilråding på følgende:

- Kgl.res. av 7. november 2014
- Søknaden av 8. januar 2018
- NVEs innstilling av 12. oktober 2018 med høringsuttalelse
- HKs epost av 20. november 2018 m/bilag

NVE har foretatt høring av planendringssøknaden. Departementet finner at tiltaket er godt nok opplyst til at vedtak kan fattes. Departementet viser til at materialet antas å gi den kunnskap som kreves. Også virkningene av utbyggingen er beskrevet på tilstrekkelig vis.

4 Departementets vurdering

Samfunnsmessige fordeler

Alternativet med deponering på grunt vann i Hansfinnvatnet, med krav fra FM om overvåking av vannkvalitet i byggefasen med tilhørende risiko for stans i anleggsarbeidet, er av tiltakshaver anslått å koste 3 til 6 mill. kroner (basert på prisnivå 2018). Omsøkt planendring med permanent deponi på land er anslått å koste 850 000 kroner. Planendringen vil redusere utbyggingskostnadene for HK.

Naturmangfold

Akvatisk miljø

Med permanent massedeponi på land vil det ikke lenger være behov for deponering av masser i Hansfinnvatn. Resipienten vil ikke belastes, og forholdene for stedegne fiskebestander av røye og ørret vil ikke påvirkes negativt. Etter departementets vurdering vil planendringen medføre positive konsekvenser for det akvatiske miljøet i Hansfinnvatn sammenliknet med

den konsesjonsgitte løsningen med sjødeponi.

Terrestrisk miljø

Planendringen vil medføre ubetydelig til liten negativ konsekvens for det terrestriske miljøet sammenliknet med den konsesjonsgitte løsningen med sjødeponi. Gjennomføring av foreslåtte avbøtende tiltak vil etter departementets vurdering bidra til å redusere de negative virkningene for terrestrisk miljø i tilstrekkelig grad.

Landskap og friluftsliv

Området rundt Hansfinnvatn er en del av et stort turområde uten tilrettelegging. I den fylkeskommunale friluftslivskartleggingen er området registrert som et viktig friluftsområde.

Ifølge søker vil høyden på deponiet bli om lag 10 meter på det høyeste, men omkringliggende terreng gjør at det vil ligge skjult og dermed bli lite synlig i et større landskapsrom. Ved anleggsslutt skal deponiet arronderes for å passe inn i terrenget. Det skal dekkes til med stedegne vekstmasser og eventuelle jordoverskuddsmasser fra andre anleggsdeler dersom slike er tilgjengelige. Tilførsel av stedegne vekstmasser vil gjøre deponiet mindre iøynefallende, men revegeteringen vil ta noe tid.

Nordland fylkeskommune mener at permanent lagring av masser på land kan gi noe større negative konsekvenser for landskap og friluftsliv i området sammenliknet med den konsesjonsgitte løsningen. Landdeponiet vil føre til at områdets naturpreg og kvalitet som friluftsområde svekkes noe, frem til gjengroing får deponiet til å fremstå som en del av landskapet. Fylkeskommunen forutsetter derfor at foreslåtte avbøtende tiltak følges opp slik at deponiet gir minst mulig visuell effekt. Dersom avbøtende tiltak gjennomføres, mener fylkeskommunen at deponiet samlet sett vil gi små negative konsekvenser.

Departementet vil påpeke at deponiet vil ligge relativt godt skjult i terrenget og bli lite synlig i et større landskapsrom. Den visuelle virkningen av deponiet vil bli størst under og like etter anleggsperioden, men vil avta etter hvert gjennom tilrettelegging for revegetering. En god landskapstilpasning av deponiet samt gjennomføring av foreslåtte avbøtende tiltak vil etter departementets syn redusere negative virkninger for landskap og opplevelsen av området i tilstrekkelig grad.

Kulturminner

Ifølge Nordland fylkeskommune er tiltaket ikke i konflikt med verneverdige kulturminner. For øvrig viser departementet til konsesjonsvilkårenes punkt 7 om Automatisk fredede kulturminner.

Reindrift

Tiltaksområdet for Vassenden kraftverk ligger innenfor Røssåga/Toven reinbeitedistrikt. Kartet fra Reindrifftsforvaltningen som fremgår av NVEs innstilling viser at det omsøkte landdeponiet ligger innenfor sommerbeite II (lavereliggende sommerland). Det går en flyttlei vest for Hansfinnvatn, men denne blir ikke berørt av tiltaket. Tiltaket vil heller ikke berøre andre særverdiområder.

HK mener at den omsøkte planendringen kun vil ha ubetydelig konsekvens for reindriften. Departementet er enig i dette, og viser til at det omsøkte deponiet hverken vil stenge/påvirke eksisterende flyttleier eller berøre viktige beiteområder. Departementet konstaterer at hverken Røssåga/Toven reinbeitedistrikt eller FM har uttalt seg til planendringssøknaden.

Konklusjon

Departementet viser til den vurdering som er foretatt i foredraget her av samfunnsmessige fordeler, naturmangfold, landskap og friluftsliv, kulturminner og reindrift.

Departementet har merket seg at kun Nordland fylkeskommune har uttalt seg i planendringssaken. Fylkeskommunen anbefaler at søknaden innvilges.

Planendringen vil ikke gi vesentlig endrede virkninger for hverken allmenne eller private interesser. Etter departementets vurdering er fordelene ved tiltaket større enn skadene og ulempene for allmenne eller private interesser, jf. vannressursloven § 25.

Tillatelsen tilrås gitt på vilkår om at utformingen av deponi og plan for revegetering inngår som en del av NVEs detaljplangodkjenning, og senere tilsyn i anleggsfasen.

Olje- og energidepartementet

t i l r å r:

Helgeland Kraft AS gis tillatelse til planendring ved utbygging av Vassenden kraftverk i Leirfjord kommune i samsvar med vedlagte forslag.

Vedlegg 1

Spesifikasjon av tillatelse

1. I medhold av vannressursloven § 25 gis Helgeland Kraft AS tillatelse til planendring ved utbygging av Vassenden kraftverk i Leirfjord kommune ved etablering av permanent massedeponi på land ved Hansfinnvatn.
2. For tillatelsen gjelder de vilkår som er fastsatt av kgl. res. 7. november 2014 med de endrede forutsetningene som fremgår av NVEs innstilling av 12. oktober 2018 og Olje- og energidepartementets foredrag av 11. januar 2019.
3. Planendringer kan godkjennes av departementet eller den departementet bemyndiger.